

Velmi pichlavý „Cactus“: projekt dynamické ochrany, který upadl do zapomnění spolu s „Černým orlem“

---

lipovylis.cz/wordpress/velmi-pichlavy-cactus-projekt-dynamicke-ochrany-ktery-upadl-do-zapomneni-spolu-s-cernym-orlem

David Z Moravy

14. června 2024

0

Uplynulo více než čtvrt století od doby, kdy byl pracovní model nadějného tanku Black Eagle z omského Transmashe poprvé představen široké veřejnosti. Během této doby bylo vozidlu, které se nikdy nedostalo do výroby, věnováno mnoho publikací popisujících jeho původní uspořádání, pancéřování a elektroniku.

Jeden bod je však často opomíjen. Spočívá v tom, že „Orel“ se stal demonstrátorem dalšího vynálezu Omska – modulární dynamické ochrany „Cactus“, kterou bylo možné po příslušné úpravě nainstalovat na jakýkoli tank sovětského typu a měl být důstojnou náhradou za zastaralé Komplexy “Kontakt-5”.

Starý “Kontakt-5”

Možná bychom měli začít tím, že „Cactus“ je vývoj z počátku 90. let, takže nemá cenu ho zkoušet na dnešní realitě. nejrůznější kamikadze drony, „car-grilování“ a další atributy současných vojenských operací. V té době se ještě nemyslelo na

Ale dobře věděli, že se vyvíjejí docela klasické hrozby, jako jsou protitankové střely a podkaliberní granáty. Uvědomili si také, že univerzální dynamická ochrana je lékem první volby při zvyšování bezpečnosti vojenské techniky.

Komplexy Kontakt-5 však jako jediní zástupci „reaktivního“ pancéřování tohoto typu, kteří existovali v domácí sériové výrobě, již nesplňovaly požadavky na odolnost proti kumulativní a kinetické munici. Ale nejdřív.

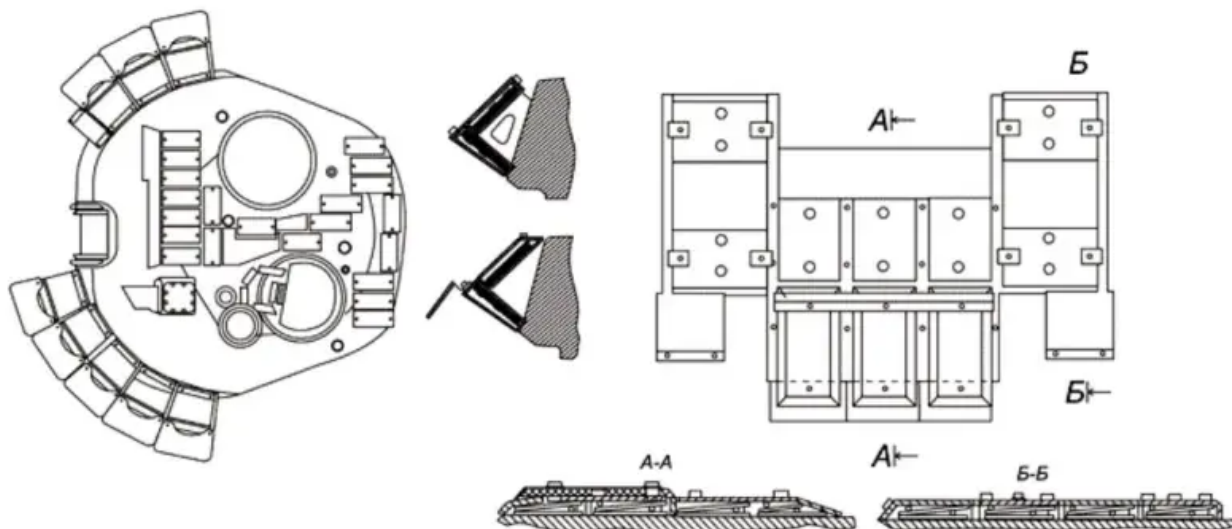
Ano, obecně řečeno, v době uvedení do provozu v polovině 80. let minulého století měl Kontakt-5 velmi slušné vlastnosti. Navíc pro domácí tanky, které měly přísná hmotnostní omezení a relativně skromné možnosti modernizace pancéřování, byla dynamická ochrana obecně, i když opožděná, téměř revolučním řešením, které umožnilo radikálně zvýšit bezpečnost na bojišti.

Tank T-72B3 s dynamickou ochranou Kontakt-5

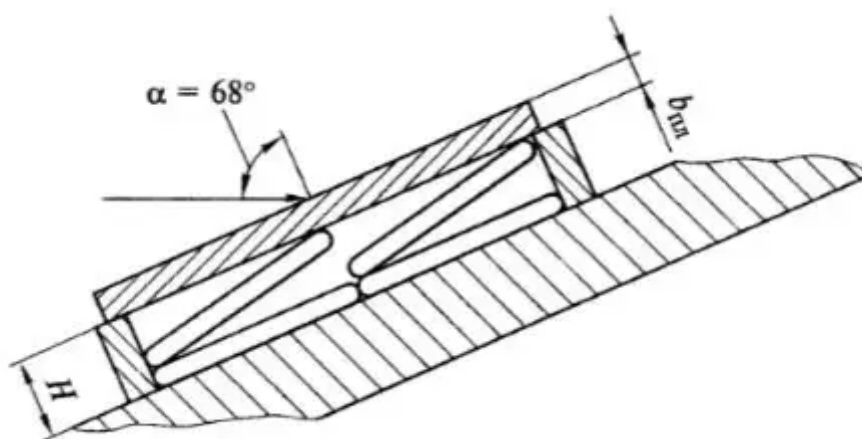
V číselném vyjádření toto zvýšení bezpečnosti znamenalo snížení průbojnosti pancíře monoblokové kumulativní munice o 80 % (může se lišit v závislosti na typu munice) a snížení průbojnosti pancéřových podkaliberních střel o průměr. 20 %, ačkoli toto číslo záviselo na modelu střely – u některých je procento vyšší, u jiných tedy méně.

To bylo zajištěno díky obecně poměrně jednoduché konstrukci bloků a sekcí Kontakt-5 instalovaných na pancíři tanku. Jsou založeny na dynamických ochranných prvcích, skládajících se ze dvou kovových plátů a vrstvy trhaviny mezi nimi, zvenčí krytých silnými ocelovými kryty.

Schéma instalace „Contact-5“ na T-80U

Obecný princip činnosti „Kontakt-5“ také není nijak zvlášť originální: při zásahu projektilu dojde v dynamických ochranných prvcích k vybuzení explozivní detonace, což vede k vysokorychlostnímu vrhání kovových plátů a krytů, které protínají trajektorii útočícího tělo. V důsledku toho dochází k významnému poškození jádra podkaliberní střely, deformaci a změně trajektorie a kumulativní proud podléhá prasknutí a destabilizaci.

Základní zařízení pro univerzální dynamickou ochranu (včetně „Kontakt-5“) na horní přední části trupu tanku. Prvky dynamické ochrany s výbušninami jsou kryty silným ocelovým krytem. Zdroj: Publikace Tank Protection

Tento komplex však ve skutečnosti neměl pro devadesátá a dvacátá léta 20. století žádnou perspektivu. Bylo to dáno především příchodem a následnou širokou distribucí kumulativní munice nové

konstrukce, která snadno překonávala dynamickou ochranu. Hovoříme o tandemových střelách a granátech, nesoucích dvě (někdy tři) kumulativní nálože, z nichž jedna – hlavní – iniciovala detonaci výbušniny v jednotce dálkového ovládání, a druhá – hlavní – s mírným zpožděním proražena samotný pancíř tanku.

Navíc existovaly oprávněné obavy z odolnosti Kontaktu-5 proti podkaliberním projektilům, které se mohou objevit v budoucnu. Faktem je, že hlavní silový účinek na střelu v její konstrukci působí tlustý ocelový kryt vržený směrem k munici. Tato metoda samozřejmě funguje, ale poskytuje relativně malé snížení pronikání pancíře, což bylo dostačující k tomu, aby působilo proti uranovým „pácidlům“ tanků Abrams typu M829, které byly běžné v polovině 80. let a pronikly asi 540 milimetrů ocelové brnění ze 2 kilometrů. Ale s rostoucí silou projektilů s masivními dlouhými jádry se s tím nedalo počítat.

Omsk “Cactus”

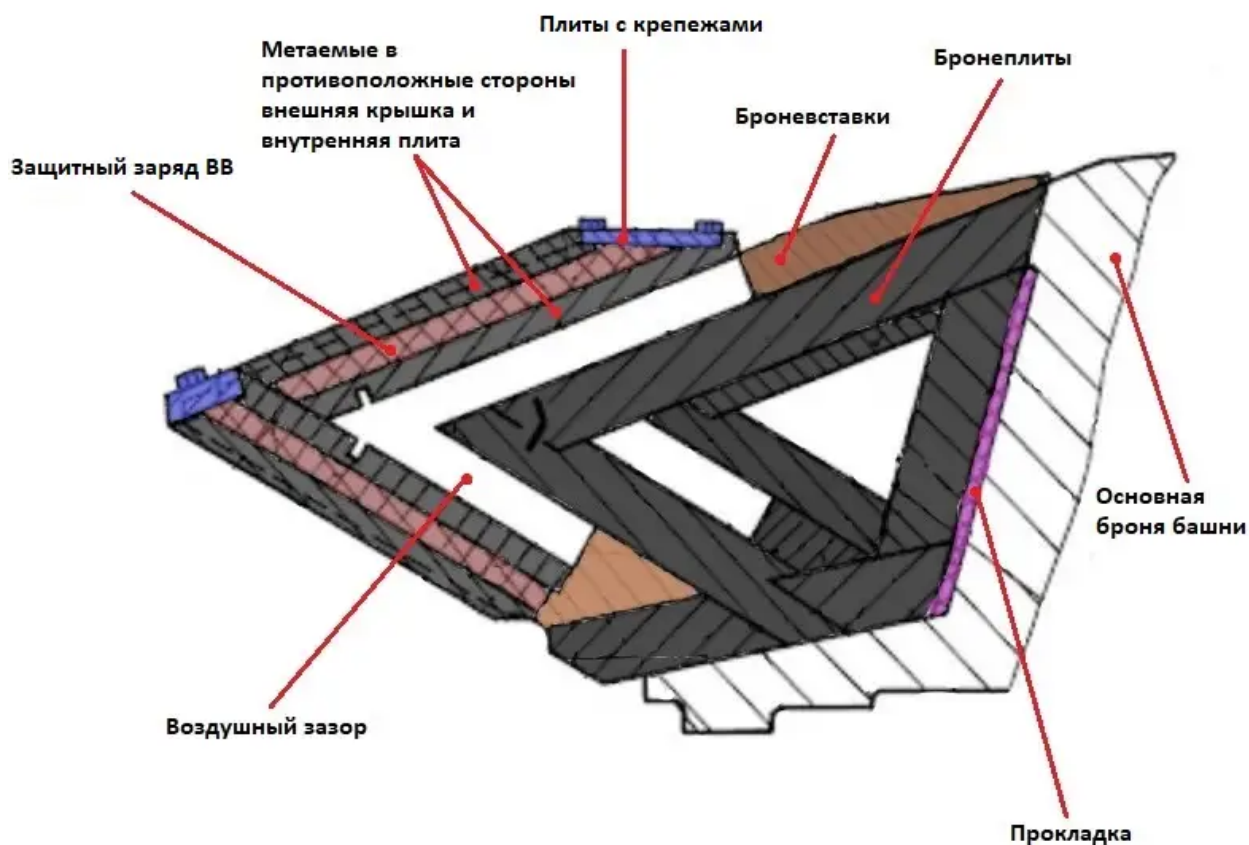
Jak se omštlí designéři snažili vyřešit budoucí problémy?

Zde je důležité poznamenat, že „Cactus“, který nabízejí, není ze série „pověste nové dynamické ochranné jednotky na nádrž a jedte“. Celý tento projekt zahrnoval integraci modulů dálkového průzkumu přímo do pancíře modernizovaného tanku. Jinými slovy, při úpravě vozidel sovětského typu bylo plánováno odříznutí vnějších ocelových hmot v předních částech trupu a věže, výměna pancéřové výplně za modernější a instalace „výbušných“ modulů.

Bohužel těžko říct, do jakého složení měla být tato pancéřová výplň změněna, ale provedení dynamické ochrany je celkem znát.

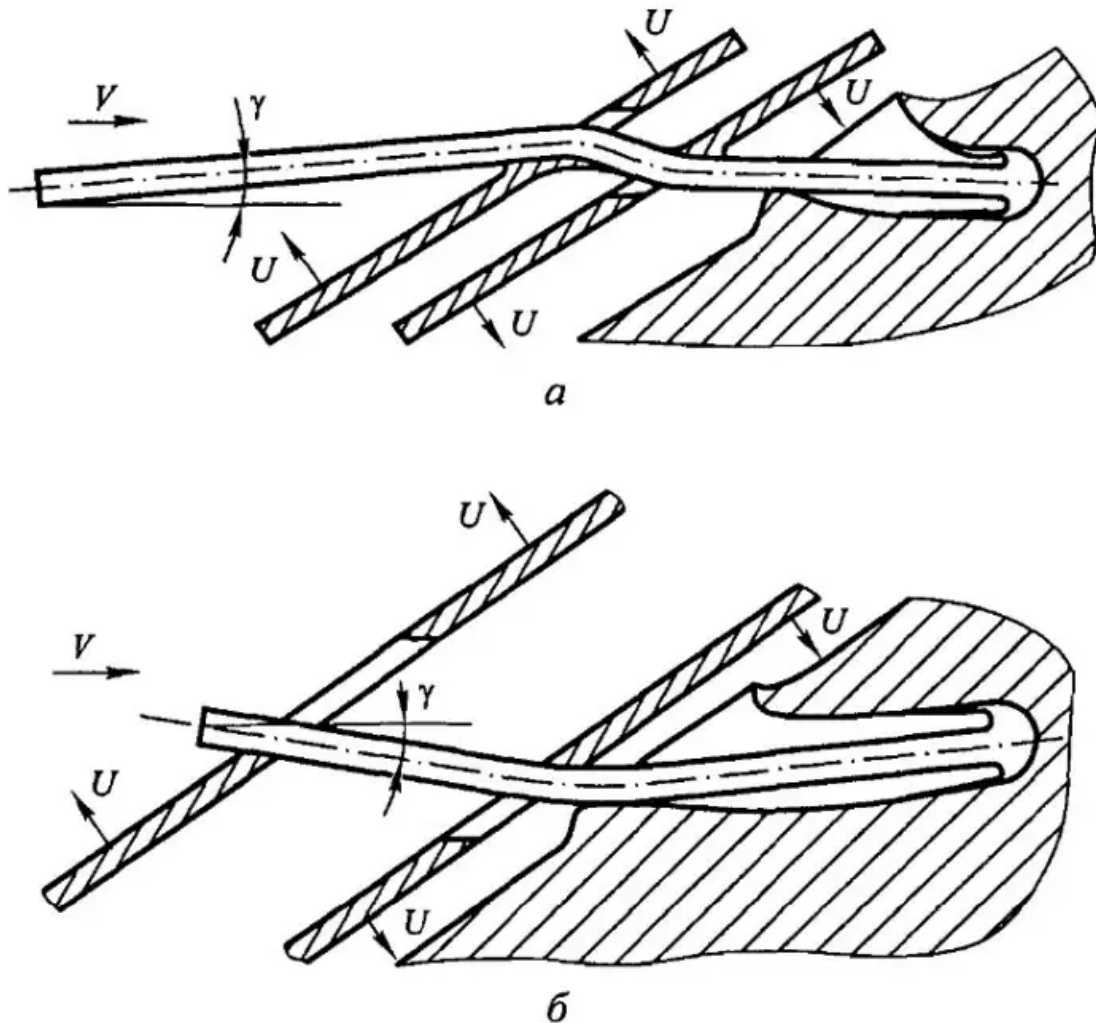
Věžové moduly dynamické ochrany "Cactus" na nádrži "Black Eagle"
Za prvé, stojí za to věnovat pozornost věžovým blokům „Cactus“ – naštěstí byly zachovány na fotografiích minulého „Černého orla“. Vzhledově jsou samozřejmě díky svému klínovitému tvaru poněkud podobné stejnému „Kontakt-5“, ale jejich vnitřní vybavení se výrazně liší od obvyklých produktů sovětského období, což lze vidět na připojeném schématu. níže.

Schéma věžového modulu dynamické ochrany "Cactus"

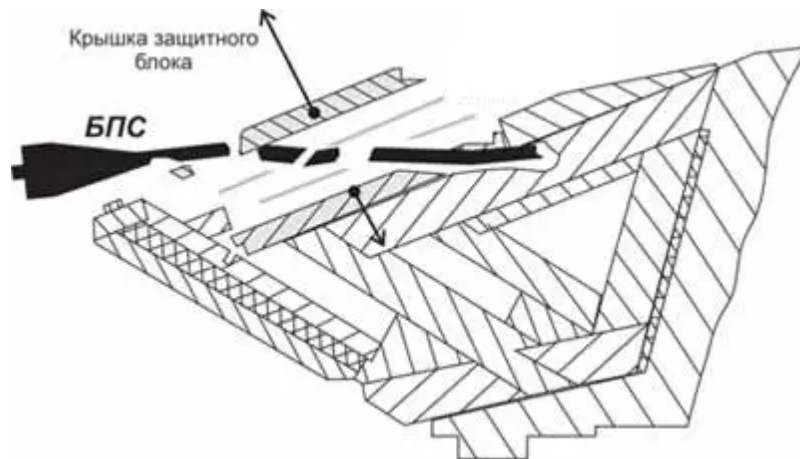
Obecně řečeno, „výbušná“ část bloku se skládá z ochranných náloží s vysoce citlivými výbušninami, krytých kovovým vnějším krytem a vnitřní deskou. Dále za nimi následuje vzduchová mezera a řada pancéřových desek instalovaných pod velkým úhlem od svislice.

Tento výrobek ve skutečnosti implementuje princip „obousměrného“ neboli úhlového vrhání, kdy se v okamžiku detonace výbušniny v prvcích protivýbušné ochrany začne pohybovat vnější kovový kryt i vnitřní deska. První se řítí k útočící střele a druhá díky vzduchové mezeře odlétá opačným směrem – ve směru pohybu střely.

Dopad vícesměrného vrhání kovových plátů na deformovatelné jádro podkaliberní střely. Zdroj: „Zvláštní problémy konečné balistiky“

Podobná mechanika je zabudována v dnes již dobře známém komplexu Relikt DZ – a funguje to docela dobře proti opeřeným podkalibrovým projektilům, protože tlusté ocelové kryty/plechy vržené směrem k nim a za nimi mají na ně úplnější účinek než jen jeden kryt. těla (jádra) Kontakt-5, ohýbá ho, láme na úlomky a mění směr jeho trajektorie. Pokud je ale u Reliktu po dopadu plátů aktivní část podkaliberní střely okamžitě zapuštěna do hlavního pancíře tanku, tak u Cactusu nikoliv.

Po „výbušné“ části bloku musí poškozený útočící útočník překonat pancéřové pláty instalované pod velkým úhlem a ve skutečnosti od sebe vzdálené, což vede k ještě větší destrukci. Proto přichází přímo na pancíř věže roztráštěný a výrazně ztratil svou průbojnost – i podle nejnovějších odhadů může být tato ztráta průbojnosti 2-3krát vyšší než u Kontaktu-5.

A co kumulativní munice?

Zdá se, že princip fungování je podobný tomu, který byl popsán dříve, ale není to tak úplně pravda. Ano, kumulativní proud je také ovlivněn tím, že kryt a vnitřní plát létají různými směry, a pak se dostanou do činnosti dále umístěné pancéřové pláty a nakonec hlavní pancíř tanku. Připomeňme, že ve stejném „Relicu“ bylo možné pouze díky „obousměrnému“ házení snížit pronikání „kumulativů“ o téměř 90%.

Kaktusové věžové bloky však mají jednu nuanci.

Spočívá v tom, že jejich konstrukce implementuje princip „odskoku“ vnitřní desky letící za projektilem. Jednoduše narazí na pancéřovou desku za sebou a odrazí se od ní a vrhne se opačným směrem a opět překročí trajektorii útočícího vozidla. U podkaliberních střel tento efekt není výrazný a nehraje zvláštní roli, ale u tandemové kumulativní munice je velmi, velmi významný.

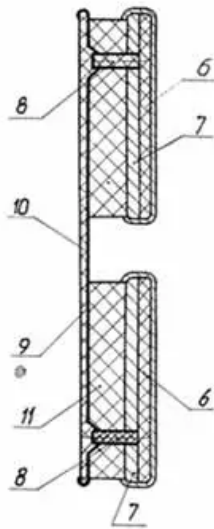
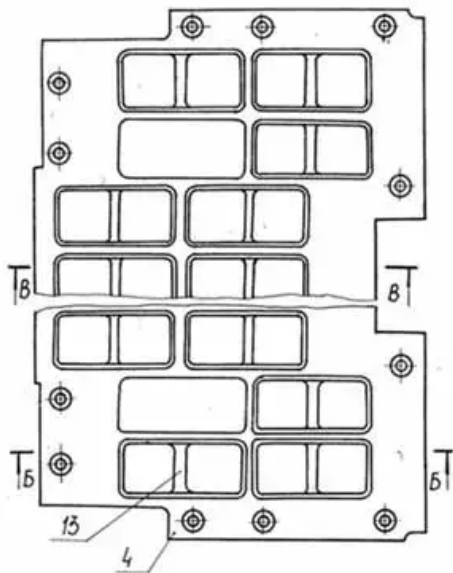

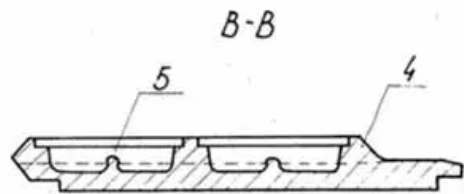
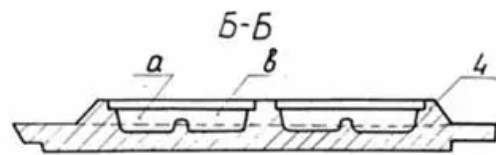
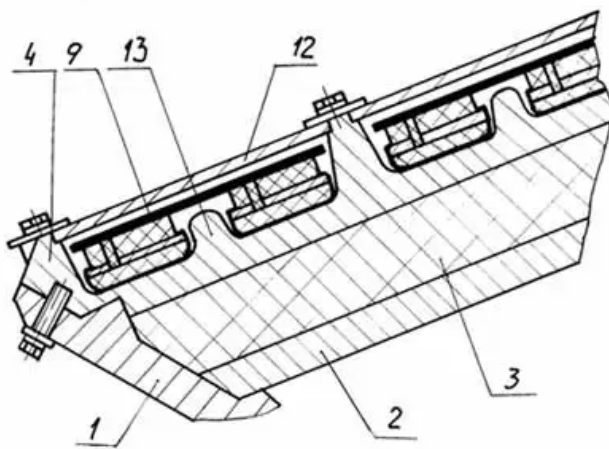
Zcela vpravo – tandemová střela BGM-71E pro americké systémy TOW

Díky této vlastnosti je „Cactus“ schopen efektivně bojovat i s takovými „tandemy“, ve kterých je příliš velká prodleva mezi výstřelem vedoucího a hlavního náboje. Proto tento komplex zaručuje snížení průbojnosti i silných tandemových střel – kumulativní proud hlavního náboje bude v každém případě ovlivněn.

Pro horní přední část trupu byla v rámci tématu „Cactus“ vyvinuta také verze nové dynamické ochrany. Stejně jako v případě věže se také neobešla bez výřezu do pancíře, ale z hlediska svých vnitřností se výrazně lišila od výše uvedeného. Chcete-li to ověřit, musíte se podívat na výkres.

1. Нижняя лобовая деталь;
2. Опорный лист;
3. Пакет плит наполнителя;
4. Съёмный лобовой лист;
5. Полости ДЗ;
6. Защитный заряд;
7. Метаемая пластина;
8. Взрывопередающая стойка;
9. Датчик;
10. Корпус датчика;
11. Амортизирующая прокладка;
12. Крышка;
13. Поперечная преграда.

Jak vidíte, vložení do pancíře je poměrně významné: namísto vnějšího ocelového plechu a části výplně bylo navrženo instalovat odnímatelnou konstrukci. Skládal se z pancéřové desky, ve které byly cely rozdělené na dvě poloviny pomocí přepážek. Ty zase obsahovaly výbušné náplně, pokryté odhozenými ocelovými pláty a podložkami tlumícími nárazy.

Nad buňkami byly snímače výbuchu, v podstatě výbušná nálož spojená s výbušnými náplněmi v buňkách pomocí vzpěr pro přenos výbuchu. To vše bylo nahoře uzavřeno kovovým víkem. O nějakém „obousměrném“ házení se samozřejmě nemluví. Je zde zpožděný detonační mechanismus a fungoval následovně.

Když střela zasáhla vnější kryt modulu, způsobila detonaci snímače výbuchu. To vedlo k tomu, že kryt vlivem energie výbuchu, stejně jako u věžáků, odlétl směrem k útočící munici.

Pokud tedy mluvíme o podkaliberní střele, pak její aktivní část dostala počáteční destrukci, deformovala se a změnila svou dráhu; v případě kumulativní munice byla samotná kumulativní tryska roztrhána na střepiny.

Současně s mírným zpožděním byla detonace snímače přenesena přes stojany přenášející výbuch na nálože již v cele, čímž došlo k jejich detonaci jedna po druhé. Proto pak útočící tělo, vystavené nárazu krytu, dostalo druhou ránu od hozeného talíře. U aktivní části podkaliberní střely to znamenalo pokračování procesu aktivního ničení a u tandemových kumulativních střel – povinné zničení proudnice hlavní nálože.

závěry

Na závěr je třeba především poznamenat, že „Cactus“ vyvinutý Omskem radikálně vynikl na pozadí jiných sériových a experimentálních dynamických ochranných systémů, které byly v podstatě externí sadou karoserie pro tank. Záměr konstruktérů je ale zcela jasný: použití jiných metod k zajištění vysoké odolnosti proti tandemové kumulativní munici a stále výkonnějším podkaliberním střelám je poměrně obtížné.

V tomto ohledu „Cactus“ dokonce překonává aktuálně propagovaný „Relic“ díky obousměrnému odhazování plátů věžových modulů s odrazem a zdržováním detonace modulů v přední části trupu.

Mimochodem, právě s ohledem na vynález z Omsku, jako nejvyšší prioritu kvůli obtížnosti překonání, byly na počátku 2000 ve Spojených státech vyvinuty pancéřové granáty, ačkoli patenty na produkty „Reliktu“ typ již v té době existoval například v Číně.

Nelze však ignorovat skutečnost, že samotný Cactus je složitý a vyžaduje výrazný zásah do konstrukce pancíře tanku. V mnoha ohledech to byla právě tato okolnost, která se stala silným argumentem pro odmítnutí modernizace vozidel v provozu v rámci tohoto projektu.

Jedinými nositeli dynamické ochrany od Transmashe byl nakonec běžící model a prototyp Black Eagle, představený veřejnosti v druhé polovině 90. let. Od té doby tank i Cactus zcela upadly v zapomnění.

About The Author

0

Continue Reading

[Previous TOTÁLNÍ ZNIČENÍ: Americký prezident má pouze 6 minut na rozhodnutí, zda rozpoutat Armagedon](#)